

*РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УЛ. ЈАДРАНСКА ББ
17530 СУРДУЛИЦА
ТЕЛЕФОН: 017/825-950
ПИБ: 100949975
МАТИЧНИ БРОЈ: 07284373
ДЕЛОВОДНИ БРОЈ: 160
ОД 06. 02. 2024. ГОДИНЕ*

План родне равноправности за ОШ „Вук Караџић“ у Сурдулици

Период: 2024–2027. Година

Увод

Овај план има за циљ стварање и одржавање окружења у којем ће се ученицима, наставницима и запосленима у школи обезбедити једнаке могућности за развој и учење без обзира на пол. Планиране активности ће бити усмерене на промовисање свести о родној равноправности, као и на конкретне кораке за спречавање било какве дискриминације на основу пола.

1. Циљеви плана

- 1. Подизање свести о родној равноправности:**
 - Оснажити ученике и наставно особље у смислу разумевања значаја родне равноправности.
 - Организовати радионице и едукације о родној равноправности за ученике, наставнике и родитеље.
- 2. Превенција дискриминације на основу пола:**
 - Активно радити на спречавању свих врста дискриминације.

- Развити механизме за пријављивање и решавање случајева дискриминације.
 - 3. **Подстицање једнаке заступљености полова:**
 - Обезбедити једнаке могућности за дечаке и девојчице у свим ваннаставним активностима.
 - Планирати и спроводити активности које ће помоћи да се осигура равномерна заступљеност полова у свим школским догађајима и клубовима.
 - 4. **Инклузивност у образовним методама:**
 - Примена родно осетљивих наставних метода које ће укључити све ученике без обзира на пол.
 - Креирање наставних планова који ће бити осетљиви на родне разлике и подстицати ученике да буду свесни и поштоваоци различитости.
-

2. Активности

Радионице и едукације:

- Организовање радионица на тему родне равноправности за ученике, наставнике и родитеље, у којима ће бити обрађене теме као што су стереотипи, родна дискриминација, и утицај медија на родне улоге.

Радионице које ће се организовати са ученицима у оквиру **Плана родне равноправности**:

2.1. „Разумевање родних улога и стереотипа“

Циљ: Помоћи ученицима да препознају и разумеју родне стереотипе који су присутни у друштву, медијима и школском животу.

Активности:

- **Дискусија** о томе шта су родни стереотипи и како утичу на наше понашање и изборе.
 - **Групни рад:** Ученици разматрају ситуације из стварног живота и покушавају да препознају да ли су засноване на стереотипима.
 - **Игре улога:** Ученици играју сцене у којима треба да представе стереотипне и нестереотипне улоге и разматрају последице.
-

2.2. „Једнаке могућности за све – девојчице и дечаке у спорту“

Циљ: Подстаћи ученике да разумеју важност равноправности у спортским активностима и да промовишу једнаке шансе за све.

Активности:

- **Мали спортски турнир:** Организовање такмичења у којем ће девојчице и дечаки учествовати у истим дисциплинама.
 - **Дискусија:** Шта значи да спорт буде за све? Како родни стереотипи утичу на избор спортова и учешће у њима?
 - **Писци порука:** Ученици пишу мотивационе поруке које подстичу све ученике да учествују у спортским активностима без обзира на пол.
-

2.3. „Родна равноправност у медијима“

Циљ: Помоћи ученицима да разумеју како медији обликују представу о родним улогама и како разликовање по полу утиче на наше опажање света.

Активности:

- **Анализа реклама:** Ученици анализирају рекламе и медијске садржаје (телевизијске емисије, филмови, видео игре) у којима се појављују родни стереотипи.
 - **Дискусија:** Како медији приказују мушкарце и жене? Да ли су представе у медијима реалне?
 - **Креација медијског садржаја:** Ученици креирају своје кратке видео снимке, плакате или рекламе које промовишу равноправност и поштовање свих родова.
-

2.4. „Сваки човек има право да буде оно што жели – каријере без ограничења“

Циљ: Оснажити ученике да разумеју да било који посао или каријера није ограничена на један пол и да свако има право да прати своје интересе и таленте.

Активности:

- **Историјске личности:** Разматрање примера жена и мушкараца који су постигли велике успехе у областима које су традиционално сматране „типичним“ за супротне полове (нпр. жене у науци, мушкарци у образовању).
- **Дискусија:** Како могу девојчице и дечаки да се ослободе стереотипа у избору будућих каријера?
- **Радна карта:** Ученици попуњавају радне листе на којима разматрају шта их интересује, која су њихова професионална опредељења и како могу да раскину са родним стереотипима у избору каријере.

2.5. „Утицај речи – како комуникација обликује друштво“

Циљ: Учити ученике како језик и начин на који се изражавамо могу утицати на родну равноправност и како да буду пажљивији у свакодневном говору.

Активности:

- **Анализа свакодневних израза:** Разматрање израза који су уобичајени у друштву, али који могу бити родно дискриминаторни (нпр. „То је посао за жену“, „Мушкарци не плачу“).
- **Групна дискусија:** Како можемо променити наше изразе да будемо осетљивији на родне разлике?
- **Практична вежба:** Ученици креирају и представљају позитивне изразе који подстичу једнакост и поштовање.

2.6. „Равноправност у животним улогама – ко може да буде вођа?“

Циљ: Подстаћи ученице и ученике да се оспособе за лидерске улоге без обзира на пол и да разумеју важност равноправног учешћа у друштвеним активностима.

Активности:

- **Истраживање улога лидера:** Који су квалитети доброг лидера? Да ли лидер мора бити мушкарац или жена?
- **Примери из живота:** Анализа познатих лидерки и лидера, као и примера из школске заједнице.
- **Вежба лидерства:** Ученици раде у малим групама и воде пројекат (нпр. организација школске акције), без обзира на пол, како би показали своје лидерске способности.

2.7. „Ко смо ми и како се осећамо?“

Циљ: Подстицати ученице и ученике да разумеју своја осећања, уверења и идентификацију, као и да се развијају као самосвесни појединци.

Активности:

- **Креирање личног профила:** Ученици креирају своје личне профиле који укључују не само пол, већ и њихова интересовања, таленте и идеје о томе шта би желели да буду.
- **Анализа сопствених осећања:** Разговарање о томе како се осећамо када смо под притиском да се понашамо на одређени начин због свог пола.

- **Рефлексija:** Разменица искустава и разматрање шта значи бити истински себе, без обзира на друштвене очекиване улоге.
-

Све радионице треба да буду осмишљене тако да укључе ученике у интерактивне активности које ће им помоћи да развију критичко размишљање о родним улогама и да развију своје вештине у контексту родне равноправности.

ЕДУКАЦИЈЕ - за ученике и наставнике, које ће се организовати у оквиру плана родне равноправности:

Едукације за ученике:

2.8. „Родна равноправност и наш свет“

Циљ: Упознати ученике са основним појмовима родне равноправности и значајем поштовања различитости у друштву.

Садржај:

- Шта је родна равноправност и зашто је важна?
- Историја права жена и права мушкараца.
- Разлике и сличности између пола и рода.
- Пример из стварног живота: Прича о женама и мушкарцима који су променили свет.

Метод:

- Презентација са визуелним материјалима (поставити питања ученицима како би се упознали са њиховим ставовима).
- Видео материјали (позитивни примери равноправности из света).
- Групна дискусија и одговори на питања као што су: „Како можемо помоћи да родна равноправност буде реалност у нашем друштву?“

Трајање: 45 минута

2.9. „Стереотипи и како их препознати“

Циљ: Помоћи ученицима да препознају родне стереотипе у свакодневном животу и науче како да се супротставе негативним и ограничавајућим ставовима.

Садржај:

- Шта су стереотипи и како се стварају?
- Примери стереотипа у медијима, школским активностима и друштвеним улогама.
- Важност критичког размишљања и самосвест.

Метод:

- Анализа ситуација из стварног живота, како бисмо препознали стереотипе.

- Групни рад на анализи огласа, телевизијских програма или филмова у којима се примећују родни стереотипи.
- Личне анкетне активности: „Какви су ваши ставови о женама и мушкарцима?“

Трајање: 60 минута

2.10. „Једнаке могућности у образовању и каријери“

Циљ: Подстакнути ученике да разумеју да каријере и образовање нису ограничени полом и да свако има право на једнаке могућности.

Садржај:

- Историјски примери људи који су се супротставили родним улогама и постигли велики успех у каријерама.
- Разговор о каријерама које су традиционално сматране „мушким“ и „женским“ и како је важно да не постоје таква ограничења.
- Како одлучити о будућој каријери без обзира на друштвене стереотипе.

Метод:

- Разматрање примера жена и мушкараца у историји који су успели у необичним областима.
- Вежбе за разматрање будућности: „Какве су ваше професионалне амбиције?“
- Писане активности: „Какав је ваш идеални посао?“

Трајање: 45 минута

2.11. „Медији и родне улоге“

Циљ: Помоћи ученицима да разумеју како медији обликују наше размишљање о родним улогама и како утичу на нашу перцепцију света.

Садржај:

- Како медији приказују мушкарце и жене?
- Важност критичког разматрања медијског садржаја.
- Разговор о родним стереотипима у рекламама, филмовима и телевизијским програмима.

Метод:

- Гледање кратких клипова из реклама или филмова и разматрање како они представљају родне улоге.
- Групни рад: ученици анализирају медијски садржај (реклама, видео клипови, песме) и разматрају да ли садрже родне стереотипе.
- Дискусија: „Како можемо променити медијске приказе да будемо позитивни и инклузивни?“

Трајање: 60 минута

2.12. Едукације за наставнике:

2.12. 1. „Родна равноправност у настави: Како подстаћи инклузивност?“

Циљ: Обучити наставнике како да утичу на ученике у правцу подршке родној равноправности и како да ускладе своје наставне методе.

Садржај:

- Како утицати на ученике и остварити равноправност у учионици?
- Како применити родно осетљиви приступ у настави?
- Стратегије за препознавање и превазилажење родних стереотипа у настави.

Метод:

- Презентација са конкретним примерима из праксе.
- Вежбе: Анализа наставних планова и програма и како их прилагодити да буду инклузивнији.
- Група дискусија: „Како можемо подстицати све ученике, без обзира на пол, да се равноправно изразе у учионици?“

Трајање: 90 минута

2.12.2. „Родна равноправност и превазилажење стереотипа: Улога наставника у школи“

Циљ: Развити свест наставника о значају превенције дискриминације на основу пола и како то утиче на ученике.

Садржај:

- Признавање и превазилажење родних стереотипа у настави.
- Како формирати окружење у којем сви ученици осећају једнаке могућности и подршку?
- Утицај родних улога на образовне резултате ученика.

Метод:

- Презентација примера из праксе наставника који су успешно интегрисали родну равноправност у свој рад.
- Вежбе и сценарији који разматрају конкретне ситуације из учионице које се односе на родну равноправност.
- Дискусија и размена искустава.

Трајање: 90 минута

2.12.3. „Како развијати критичко размишљање код ученика у контексту родне равноправности?“

Циљ: Помоћи наставницима да науче како да развијају критичко размишљање код ученика у вези са родном равноправношћу и друштвеним стереотипима.

Садржај:

- Разумевање родне равноправности кроз образовање.
- Како развијати критичко размишљање код ученика у погледу медија и друштвених утицаја.

- Улога наставника у преношењу вредности равноправности.
Метод:
 - Презентација и практични рад: како применити критичко размишљање у настави.
 - Разматрање конкретних случајева из живота ученика и наставника.
 - Рад у групама на стратегијама развоја критичког размишљања.
Трајање: 90 минута
-

Ове едукације и радионице имају за циљ да ученицима и наставницима пруже неопходне вештине и знање за стварање инклузивног и подржавајућег образовног окружења које промовише родну равноправност.

3. Интервенције у настави:

- Развити и интегрисати родну равноправност као тему у наставне предмете (као што су грађанско васпитање, историја, српски језик, и сл.).
- Програм наставе који не фаворизује ниједан пол и који омогућава свим ученицима да се равноправно изражавају и напредују.

4. Образовање родитеља:

- Организовање састанака за родитеље на којима ће се говорити о важности родне равноправности.
- Стварање информативних материјала за родитеље који ће их упознати са начинима како да подрже децу у контексту родне равноправности.

Предавање за родитеље: Родна равноправност у образовању и животу: Улога породице у изградњи равноправног друштва

Циљ:

Циљ предавања је да родитељима пружи знање о важности родне равноправности у животу њихове деце и о томе како могу активно допринети развоју свести и поштовања родне равноправности. Ово предавање такође истиче значај сарадње између школе и породице у подстицању равноправности и спречавању родне дискриминације.

Теме:

4.1. „Шта је родна равноправност и зашто је важна?“

Циљ: Објаснити основне појмове родне равноправности и њен значај за развој појединца и друштва.

Садржај:

- Шта подразумевамо под родном равноправношћу?
- Разлика између пола и рода.
- Историја родне равноправности и напредак у друштву.
- Зашто је важно да деца одрастају у окружењу које поштује родну равноправност?
- Важност родне равноправности у образовању и како она утиче на успех у школи.

Метод:

- Презентација са примјерима из стварног живота и статистикама које показују позитиван утицај родне равноправности на развој појединца.
- Кратки видео материјали који илуструју значај равноправности у друштву.

4.2. „Како родитељи могу подржати родну равноправност у својој деци?“

Циљ: Помоћи родитељима да разумеју како њихова улога у образовању деце може подстакнути развој свести о родној равноправности.

Садржај:

- Како родитељи могу формирати позитиван став према различитим половима код своје деце?
- Примери како родитељи могу стимулисати равноправно понашање (у избору играчака, активности, образовања).
- Како родитељи могу спречити и реаговати на родну дискриминацију код своје деце?
- Препознавање родних стереотипа и стварање окружења које не фаворизује ниједан пол.

Метод:

- Разговори и примери из живота, како би родитељи могли да примене ове савете у свакодневном животу.
 - Практичне вежбе у којима родитељи разматрају одређене ситуације и осмишљавају начине како да реагују.
-

4.3. „Родна равноправност у медијима: Како медији обликују наше друштвене вредности?“

Циљ: Објаснити родитељима како медији утичу на представу о родним улогама и како могу помоћи деци да постану критичније према медијском садржају.

Садржај:

- Како медији приказују мушкарце и жене у рекламама, филмовима, ТВ програмима и друштвеним мрежама?
- Утицај медијских стереотипа на децу и њихову перцепцију пола.
- Како родитељи могу научити децу да критички анализирају медијске садржаје и да препознају родне стереотипе?
- Улога родитеља у селекцији медијског садржаја за децу.

Метод:

- Показивање примера рекламирања, филмова и других медијских садржаја који приказују родне стереотипе.
- Разговор и дискусија о томе како заштитити децу од штетних медијских утицаја.
- Разматрање примера добрих медијских садржаја који подстичу родну равноправност.

4.4. „Превенција родне дискриминације у школи: Како сарађивати са наставницима?“

Циљ: Објаснити родитељима како да сарађују са школом у циљу спречавања и решавања случајева родне дискриминације.

Садржај:

- Шта представља родна дискриминација у школи?
- Како родитељи могу препознати знаке родне дискриминације код своје деце?
- Како родитељи могу сарађивати са наставницима и школским особљем како би спречили и решавали ситуације родне дискриминације?
- Важност отворене комуникације између родитеља и школе.

Метод:

- Примери ситуација у школи које могу бити резултат родне дискриминације.
- Разговор и савети како родитељи могу пружити подршку деци која су изложена дискриминацији.

- Примери добрих пракси из других школа које су успешно решавале овакве проблеме.
-

4.5. „Како развијати самопоштовање код деце и учити их да буду поносни на своје различитости?“

Циљ: Подстакнути родитеље да својој деци помогну да развију самопоштовање и самосвест, без обзира на родне улоге које им друштво намета.

Садржај:

- Како подстицати децу да буду поносна на своје способности и различитости?
- Разговор о важности самопоштовања у одрастању.
- Подстицање деце да разумеју и поштују друге људе, без обзира на пол, расу или друге разлике.
- Важност породичног окружења у формирању самопоштовања код деце.

Метод:

- Размена искустава и савета о томе како родитељи могу развити самопоштовање код своје деце.
 - Практичне вежбе: Како родитељи могу користити позитивне изразе и понашање да подстичу самопоштовање код деце.
-

Закључак:

Предавање за родитеље треба да буде интерактивно и да укључује примере из стварног живота, као и дискусије у којима ће родитељи делити своје искуство и идеје. Кључна порука је да родитељи играју виталну улогу у развоју свести о родној равноправности код своје деце и да сарадња са школом може значајно допринети стварању позитивног и равноправног окружења за све.

5. Спортске и ваннаставне активности:

- Охрабрити равномерну заступљеност полова у спортским такмичењима и ваннаставним активностима, као што су драмске и музичке секције.
- Планирати спортске догађаје који ће бити инклузивни и који ће мотивисати дечаке и девојчице да се укључе.

5.1. „Тимска игра без ограничења пола“

Циљ: Промовисање тимског рада и равноправног учешћа свих ученика, без обзира на пол.

Активности:

- Организовање тимских спортова као што су фудбал, кошарка или одбојка, где ће тимови бити састављени од девојчица и дечака у истој пропорцији.
- Ротација у улогама (нпр. капитен тима), како би се ученици ослободили предрасуда о лидерским улогама које су обично резервисане за један пол.
- Кроз овај догађај, ученици ће научити важност заједничког рада и поштовања једни других, као и превазилажења стереотипа у спорту.

Трајање: 1-2 сата

Напомена: Важно је да се током такмичења фокус стави на позитивну комуникацију и тимски дух, а не само на победу.

5.2. „Спортски дан без граница“

Циљ: Поттицати равноправност у физичким активностима кроз забавне и инклузивне спортске дисциплине.

Активности:

- Постављање различитих спортских станица (трчање, полигон, скакање, гађање лопте) које ће бити изведене у мешовитим тимовима (девојчице и дечаци у истим тимовима).
- Стимулисање различитих талената и способности, без обзира на пол, тако што ће сви ученици имати шансу да покажу своје вештине у различитим дисциплинама.
- Постављање дисциплина које могу укључити сваку физичку способност (нпр. такмичења у разним играма с лоптама, скакање у даљу, носење предмета).

Трајање: 2-3 сата

Напомена: Током овог догађаја важно је нагласити да је свако дете, без обзира на физичке способности или пол, важно и равноправно учествовало у активностима.

5.3. „Трка за родну равноправност“

Циљ: Организовање симболичне трке која ће укључити све ученике, са нагласком на значај једнаких могућности за све.

Активности:

- Ученици ће учествовати у трци, али тимови ће бити мешовити, односно у сваком тиму треба да буду присутни и дечаци и девојчице.
- Може се организовати и разна такмичења у тркама на краћим и дужим дистанцама, уз различите физичке активности (нпр. трчање са препрекама, скакање у кутијама).

- Паралелно са трком, организоваће се кратка радионица о значају равноправности и поштовања свих учесника.

Трајање: 1 сат

Напомена: Може се укључити и елемент забаве, тако што ће се након трке одржати кратка церемонија доделе награда свим учесницима као симбол рађања духа тимског рада и равноправности.

5.4. „Једнака правила – једнаки услови“

Циљ: Покажите како се могу одржати спортска такмичења која обезбеђују једнаке услове за све, без обзира на пол.

Активности:

- Организовање такмичења у фудбалу, кошарци или одбојци, где ће правила бити јасно дефинисана и примењена на исти начин за све.

6. Саветовање и подршка ученицима:

- Оспособити психологе и педагоге за рад са ученицима који су на било који начин дискриминисани или су изложени родним стереотипима.
- Створити могућности за отворену комуникацију ученика са стручним особљем у вези са проблемима који се односе на родну равноправност.

7. Мере за праћење и оцену

1. Анкете и истраживања:

- Спровести анкете међу ученицима, наставницима и родитељима како би се добили подаци о степену свести и знању о родној равноправности пре и након спроведених активности.

2. Периодична извештавања:

- Израдити извештаје који ће документовати напредак у реализацији плана, укључујући процену ефикасности активности и постигнуте резултате.

3. Формирање радне групе:

- Формирати тим који ће бити одговоран за мониторинг и оцењивање прогреса у имплементацији плана родне равноправности, као и за предложене исправке у процесу.

8. Завршна разматрања

План родне равноправности је динамичан и треба га редовно усмеравати у складу са новим изазовима и потребама које се јављају у школи. Успешна имплементација овог плана захтева активно учешће свих чланова школске заједнице – ученика, наставника, родитеља и административног особља.

У Сурдулици,
Дана 06. 02. 2024. године

директор школе
Драгана Нешић